

Mag. Jasmina Mirčeva, vodja raziskovalne skupine, Andragoški center Slovenije

Izobraževanje odraslih: strošek, prestiž ali dejavnik razvoja?

Mednarodni dokumenti UNESCO, OECD-ja in Evropske komisije promovirajo ustrezne spretnosti prebivalstva kot rešitev za mnoge družbene, gospodarske in individualne probleme, vključenost v *vseživljenjsko učenje za vse* pa se obravnava kot eden izmed mehanizmov za njihovo doseganje in ohranjanje ter za preprečevanje neenakosti, podedovane prikrajšanosti in revščine. Ob tem velja opozoriti, da ima v kontinuumu vseživljenjskega učenja vlaganje v najmanj izobražene posameznike in posameznike z najnižjimi spretnostmi največji donos in najbolj pozitivne učinke. Rezultati raziskave PIAAC opozarjajo na učinke na makro-, mezo- in mikroravni, ki jih imajo spretnosti odraslega prebivalstva v posameznih državah. Pri merjenju ravni spretnosti so države, ki so sodelovale v prvem krogu raziskave PIAAC, pokazale visoko heterogenost. Podobno tudi izidi stopnje vključenosti v izobraževanje opozarjajo na širok razpon stopnje vključenosti odraslega prebivalstva v organiziranih izobraževalnih dejavnostih. Ta sega od 21 odstotkov v nekaterih vzhodnoevropskih in mediteranskih državah do 67 odstotkov v skandinavskih državah. Na raven izobraževalne vključenosti vplivajo različni dejavniki, socio-demografski, zaposlitveni, ekonomski, kulturni kapital in drugi. Njihova intenziteta in vpliv sta v preučevanih državah različna. Vendar dejstvo je, da so nekateri dejavniki (končana stopnja formalne izobrazbe, starost, prihodek, izobrazba staršev ...) pri pojasnjevanju ravni izobraževalne vključenosti odraslih konsistentni. So pa tudi razlike v dostopnosti do učnih priložnosti po državah velike. Novejših podatkov za Slovenijo še ni. A izidi Mednarodne raziskave o pismenosti odraslih (1998) v Sloveniji so pokazali, da se v izobraževanje vključujejo odrasli iz istega socialnega okolja ter da nekatere družbene skupine tradicionalno manj sodelujejo v izobraževalnih procesih. Novejši podatki Ankete o delovni sili (SURS) in Ankete o izobraževanju odraslih (SURS) indicirajo v pozitivni trend na področju izobraževalne vključenosti odraslega prebivalstva, ne pa tudi na enakomerno rast med posameznimi družbenimi skupinami. Predpostavka je, da bodo slovenski rezultati raziskave PIAAC pokazali, da participacija v izobraževanju narašča na račun tistih, ki so v najbolj privilegiranem položaju glede na dostop do izobraževalnih priložnosti. Ponudili bodo tudi odgovor na to, ali se poleg obstoječih prikrajšanih kategorij, prepoznanih v dosedanjih preučevanjih, pojavljajo nove. Bolj bo postalo jasno tudi, koliko so ukrepi države, sprejeti po prvi Mednarodni raziskavi o pismenosti odraslih, vplivali na izboljševanje statusa izobraževalno prikrajšanih skupin. Hkrati bodo izidi osnova za oblikovanje konkretnih predlogov in smernic za bolj pravično izobraževalno vključenost.